Díszüveg - Tulipánváza az Andrássy-ebédlőből

Kerámia- és üveggyűjtemény

Leltári szám:	58.145.1
Alkotó:	Rippl-Rónai, József (1861 - 1927) / tervező Zitzmann, Friedrich (1840 - 1906) / kivitelező
Készítés ideje:	1898 KÖRÜL
Készítés helye:	Wiesbaden
Jelzés:	jelzetlen
Anyag:	színtelen üveg
Technika:	lángnál formált; lángnál fúvott
Méretek:	magasság: 17,7 cm szájátmérő: 5,4 cm talpátmérő: 9,5 cm

Több, színtelen üvegcsőből fújt, formált és még melegen összeillesztett darabból alakították ki a leveles tulipánszálra emlékeztető kelyhet. Szabálytalanul kerek talpból emelkedik az üreges, elferdülő szár középtájához tapad a szintén üreges, a végén lehajlított és összezáruló levél. A virágkehely közel szabályos geometrikus forma, a kitáguló üvegfal itt teljesen elvékonyodik. A puhán, gömbölydeden megformált, szinte anyagtalan test, az instabil állás különös, irreális hatást kelt.

A díszüveg gróf Andrássy Tivadar budai palotája ebédlőjének berendezéséhez tartozott, melyet Rippl-Rónai 1897-98-ban tervezett és kivitelezett, Párizs, Wiesbaden, Budapest és Pécs között ingáva, több hónapot töltvea a különböző kivitelező műhelyekben. Az ebédlő a II. világháború alatt elpusztult, mára csupán néhány megmaradt műtárgy, írásos dokumentum és archív fotó alapján rekonstruálható.

Rippl-Rónainak az Andrássy-ebédlőhöz készült tervei és tárgyai szerepeltek a Magyar Iparművészeti Társulat 1898. évi Karácsonyi Kiállításán, melyről a *Magyar Iparművészet* 1899. évi első számra is tudósított. A cikket illusztráló egyik fotón az Andrássy-ebéldő tálalószekrénye látható, melynek középső polcán hét díszüveg sorakozik (lásd itt, p. 47.). Ezek között két tulipánüveg látható: balról harmadikként egy ksebb, jobbról harmadikként pedig egy nagyobb.

Rippl-Rónai üvegkollekciójának archív fotóján a 7. sz. modellel azonosítható Iparművészeti Múzeum gyűjteményébe került tulipánüveg. Ezen, az Iparművészeti Múzeumnak elküldött fényképfelvételen (1898 1/1. dátumozással!) használati poharak a 2. és 20. számmal megjelölt modellek, egyszálas virágtartóként azonosíthatjuk az 1., 10., 13., 14. számmal megjelölteket, gyertyatartóknak látszanak a 4., 6., 8., 11., 12., 15., 16., 18., 19., 21. számúak és asztaldíszeknek a 3., 5., 7., 9., 17. számúak. Ez utóbbiak közül egyértelműen virág formája csupán a 7. számúnak van. A szép és költői tulipántervek üvegből nem készültek el. (Lásd: BTM ltsz.: KM 69.17.6.)

A Magyar Nemzeti Galéria még további négy eredeti tus-tervrajzot is őriz azokról az öblös-gömbös tárgyakról, amelyeket a *Dekorative Kunst / L'Art Décoratif* folyóirat reprodukált 1898-ban, a két párizsi jóbarát, Rippl-Rónai és Pitcairn Knowles üvegeit ismertető cikke mellé.

A "gyakorlati életben nem használható üvegek" nem arattak sikert, sem Andrássy grófnál, sem a budapesti, sem a berlini kiállításon, de a műkereskedő Keller és Reiner cégnél sem, amely Kari Koepping bravúros, szintén a wiesbadeni Zitzmann üvegfúvó mester által kivitelezett tulipánüvegeinek forgalmazására kötött szerződést. Sőt, homályosan, de komoly incidensre utal Rippl-Rónai egyik levele Julius Meier-Graefe pártoló barátságát is elveszítette az üvegmunkák körüli bonyodalmakban.

Azt azonban el kell ismernünk, hogy az esztétikai és gyakorlati hiányosságoktól függetlenül Rippl-Rónainak van egy óriási érdeme: valóban feltalálta a művészi anyag kísérleteket. Az anyag lelke bűvölte el, minden jelentés és gyakorlatiasság nélkül. 1899-ben Rippl-Rónai az Andrássy-ebédlő számára megtervezte a használati pohárkészleteket is - a fennmaradt, a Magyar Nemzeti Galéria Adattárában megőrzött eredeti tervrajzok tanúsága szerint.

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

Irodalom

- szerző: Vadas József: *A magyar iparművészet története. A századfordulótól az ezredfordulóig*. Corvina Kiadó, Budapest, 2014. - 28. kép
- *Craft & Design. Irányok, utak a kortárs magyar iparművészetben*. Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége, Budapest, 2010. - I. 206.
- Szerk.: Balla Gabriella: *Tiffany & Gallé. A szecesszió üvegművészete*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2007. - Nr. 5.5.
- Szerk.: Nagy Ildikó, Bernáth Mária: *Rippl-Rónai József gyűjteményes kiállítása*. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1998. - Nr. 233. (Csenkey Éva)

